

"בפרי הארץ"

"ישב"

"כותנות הפסים"

העמק דבר: כתנתו את כתנת הפסים. פרש"י את כתנתו זה חלוק, והוא ממ"ר, וצ"ל שהיה לבוש על בשרו שתי כתנות, דזה ודאי אי אפשר לומר שהציגוהו ערום וכך נמכר אח"כ, אלא כמש"כ. אבל לפי פשוטו היינו כתנתו היינו כתנות הפסים, והכי מוכח מלשון המקרא ל"א ול"ב, והא דכתיב פעמיים, הוא משום שהיה בזה שהפשיטוהו החלוק שני טעמים, דבאמת היה הנהוג לכל אנשי המעלה ללבוש כתנות על בגדיו, כמו שהיו אח"כ כהני ה' אפילו שלא בשעת עבודה לובשים מעיל, ובשמואל כתיב [ש"א ב' י"ט] ומעיל קטון תעשה לו אמו, וכל האחים לבשו כך, אך של יוסף היה כתנות פסים חשוב ומצויר באריגתו כמש"כ הרמב"ן ס"פ תצוה. והנה הנהוג היה כשהיה איש המעלה אשם והגיע לעונש גופו, אזי מסירים תחלה ממנו אות המעלה שלו, וכענין דאי' בירושל' הוריות פ"ג נשיא שחטא מעבירין אותו ואח"כ מלקין אותו, על כן כשבאו להעניש את יוסף הסירו מעליו את כתנתו אפילו אם לא היתה של פסים. ועוד טעם אחר את כתנות הפסים. טעם מיוחד שהיה כתנות הפסים ורעה עינם לראות הכתנות עליו, וגם כי נדרש היה להביאה לאביהם כמו שיבואר במקרא ל"ב.

אור החיים: ויפשיטו את יוסף וגו'. לפי פשט הכתוב אומרו כתנתו הוא החלוק, כתנות הפסים הוא לבוש העליון שעשה לו אביו ולפי זה היה להקדים הפשט לבוש העליון שהוא כתנות הפסים, ולהבין כוונת הכתוב יש לדקדק עוד למה לא אמר ואת כתנות הפסים.

אכן כוונת הכתוב היא שהאחים לעולם לא רצו להפשיטו לחלוטין ולהניחו ערום אלא להסיר מעליו כתנות הפסים שבה היתה הקנאה בו, ומודיע הכתוב כי כשהסירו כתנות הפסים ברוב הכעס והשנאה לא דקדקו להסיר אותה במתון ובנחת רוח אלא בשנאה גדולה ובכל כך אכזריות עד שהסירו עמה גם הכתנות שהוא החלוק.

וזה הוא שיעור הכתוב ויפשיטו את יוסף פירוש לא נשאר כי אם גופו של יוסף ערום כי הסירו את כתנתו שהוא החלוק עם כתנות הפסים כשהסירו מעליו בלא כוונה. ואומרו אשר עליו נתכוון להגדיל הדבר כי כתנות הפסים היא היתה מלבוש העליון והסירו כל הבגדים וגם החלוק כולם יחד עמה מרוב הכעס והשנאה.

כלי יקר: כתנתו את כתנות הפסים אשר עליו. פירש רש"י כתנתו זה חלוק. ולמה זה הפשיטו כתנתו, ואולי יוסף בלכתו אל אחיו היה מתירא פן יגזלו אחיו ממנו את כתנות הפסים, על כן עשה מעשה נערות והלך ותפר וחיבר את כתנות הפסים אל סתם חלוקו כי אמר מסתמא לא יציגוהו ערום וכולי האי לא חשדם, על כן הפשיטו המה גם את חלוקו אגב כתנות הפסים, ויהיה את, פירושו כמו עם. ויש אומרים שיוסף החליף כתנותיו והלביש כתנות הפסים על גופו ממש וסתם חלוקו הלביש למעלה כדי להעלים מן אחיו הכתנות פסים, לכך נאמר את כתנתו כי מתחילה הפשיטו סתם כתנות של מעלה ואחר כך את כתנות הפסים אשר עליו על גופו ממש ולא מעל דמעל.

הדר זקנים על התורה: כתנות הפסים. תימא היה לו לכתוב כתנות פסים קודם שהרי קורא לחלוקו כתנתו והיא תחת כל בגדיו. י"ל שהפשיטו מלמטה למעלה והשליכוהו ערום בבור. יש במדרש שהיה לו קמיע בצוארו בא רפאל ועשה ממנו חלוק והלבישו וכשהעלוהו מן הבור למוכרו לישמעאלים ראו שהיה לו חלוק התחילו אחיו להתקוטט ואמרו לא מכרנוהו כי אם ערום נתנו להם הישמעאלים מנעלים תחת חלוקו והוליכוהו בחלוקו וזהו שיסד הפייט באלה אזכרה ובעד מנעלים מכרוהו.

שפת אמת: פסוק ותתפשהו בבגדו כו' וחז"ל אמרו ויבוא הביתה כו' אלא שנראית לו דמות דיוקנו של אביו. וחלילה חלילה שעלה על דעת אותו צדיק לחטוא. אבל הענין הוא כידוע שיש בנפש אדם כמה מלבושים. ויש לבוש שיש בו אחיזה ליצה"ר כמ"ש בשער הקדושה מזה. והנה יוסף הצדיק כתיב בו ועשה לו כתנות פסים בודאי ה' זה מלבוש יקר מאד. דאיתא שלשה לא שלטה בהם יצה"ר. האבות. שהן המרכבה ולא ה' להם מלבוש גופני כלל. ורק כמו שעתידין להיות בעוה"ב. וזה המלבוש נתן יעקב גם ליוסף הצדיק דכתיב בן זקונים הוא לו דרשו חז"ל זיו איקונין שלו דומה לאביו. והוא הדיוקן שחקוק תחת כסה"כ. אכן כאשר נמכר למצרים כתיב מקודם ויפשיטו את יוסף כו'. כי בודאי כל נסיון הוא כשנוטלין מן האדם המדריגה המיוחדת אליו וכמו כן בכל גלות בכלל ישראל ג"כ ניטל מאתנו הציור והמלבוש שה' מיוחד לנו בהיותנו בא"י ובמקום הקודש. וז"ש בבגדו שהוא מלבוש הגוף החיצון. אכן לפי שעה נראית לו דמות דיוקנו של אביו וכתוב ויעזוב בגדו וינס היינו שיצא מכל הלבוש הזה ונתלבש בלבוש המיוחד לו. וז"ש ואין איש שיצא מלבוש הגופני ונעשה כולו רחני. והוא לרמז לכל העובד באמת כשהוא בעת צרה מסייעין לו מכוחות הנשמה אשר לו למעלה כמ"ש ישלח עזרך מקודש.

סג

"מפרי הארץ"

הלכה

אורוז זויים

א' האם יש קדימה ללוי לפתוח ראשון ולזמן לפני ישראל כשאין כהן ושניהם שווים בחכמה?

תשובה: כן, (עיין מ"ב נג' ס"ק לו')

ב' האם בעל גמ"ח שבאים לפניו כהן לוי וישראל בשווה ללוות כסף מהגמ"ח יש קדימה לכהן?

תשובה: כן, (עיין שו"ע רנא' ס"ק ט')

זויזן בשיפוט

א' האם קבלן ערבי שטעה בחשבון התשלום צריך הישראל להודיעו?

תשובה: טעות עכו"ם מותרת לכולי עלמא, (עיין סימן שמ"ח ס"ק ב' ברמ"א)

ב' האם ראוי להודיע לערבי שטעה?

תשובה: כן, (ז"ל הבאה"ג שם אות ה') ואני כותב זאת לדורות שראיתי שגדלו והתעשרו מן הטעות שטעו העכו"ם ולא הצליחו וירדו נכסיהם לטמיון ולא הניחו אחריהם ברכה ורבים קדשו את ה' והחזירו טעות עכו"ם בדבר חשוב גדלו התעשרו והצליחו והניחו יתר לעולליהם עכ"ל.

אבן העזר

א' האם בימינו יש מניעה מלהתחתן משום פסול משפחה?

תשובה: השו"ע כתב שכל המשפחות בחזקת כשרות, ומותר להתחתן להינשא מהם לכתחילה אבל אם מתגרות או עזי פנים בלי מצה ומריבה חוששים להם משום סימני פסלות והוי להתרחק מהם. (עיין סימן ב' ס"ק ב')

ב' האם אישה מצווה על פריה ורביה?

תשובה: לא, מ"מ לא תעמוד בלא איש. (עיין סימן א ס"ג).

יורה דעה

א' האם יש ברכה לשילוח הקן?

תשובה: לא, שמא הביצים לא יהיו ראויות לאפרוח. (עיין סימן רצ"ג ס"ק ב' פ"ת). והגר"ח"ק אמר שיברך בלא שם ומלכות.

ב' כשיש אפרוח אחד או ביצה אחת האם מקיים מצוות שילוח הקן?

תשובה: כן, (עיין שו"ע רצ"ב ס"ק א').

"פיה פתוזה בזכמה"

רש"י: ונראה מה יהיו חלומותיו: אמר ר' יצחק מקרא זה אומר דרשני, רוח הקודש אומרת כן. הם אומרים נהרגהו, והכתוב מסיים ונראה מה יהיו חלומותיו, נראה דבר מי יקום או שלכם או שלי. ואי אפשר שיאמרו הם ונראה מה יהיו חלומותיו מכיון שיהרגוהו בטלו חלומותיו.

העמק דבר: ונראה מה יהיו חלומותיו. ע' פרש"י בשם המדרש, ואין הכונה שלא אמרו האחים דברים אלו כלל אלא רה"ק הופיע, דאי אפשר לומר כן, דממ"נ אם שמעו האחים הבת קול וכי שוטים היו להלוך נגד דעת עליון, ואם לא שמעו מה זה מודיענו המקרא והרי כבר ידענו שהחלומות היו צודקים וכעין נבואה. אלא אין המקרא יוצא מידי פשוטו, שיצאו הדברים מן האחים אבל לא מדעתם, והרי זה כדאי' בב"ר פ' תולדת שלשה דברים המה ברשותו של אדם ושלשה אינו ברשותו של אדם, הפה וידים ורגלים ברשותו של אדם כו' וכשאין אדם זוכה ניטלין ממנו ונעשין שלא ברשותו, כך יצא מפיהם דברים שמראין להם לראות מה יהיו חלומותיו והרי זה כמו בת קול, אבל המה לא שמו לב לדבר, וכך גזרה ההשגחה להשיב חכמתם אחור מבלי הבין מה שמדברים, אמנם בא הכתוב ללמדנו דעת שיש לאדם לשים לב על מוצא שפתיו שלא ברצונו ודעתו, ולחשוב כי מן השמים יצא כן מפיו.

Beit.horaah.613@gmail.com beisyosefsholem@gmail.com

ניתן להורדה באתר דרשו